

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 8C/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120224285
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Filip Demo
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:6120224285.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Filipom Demom, v spore žalobcu: PFM Nitra, občianske združenie so sídlom Štúrova 11, 949 01 Nitra, IČO: 42119952, zastúpený: JUDr. Peter Križan, advokát so sídlom Kocelova 2, Nitra, IČO: 42335779, proti žalovanej: F. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX/X, XXX XX R., zastúpená: JUDr. Dalibor Motyčka, advokát so sídlom Štefánikova trieda 52, 949 01 Nitra, IČO: 50364502, o zaplatenie 7 239,10 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Žaloba sa zamieťa
- II. Žalovaná má nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

odôvodnenie:

1. Právny predchodca žalobcu sa návrhom na vydanie platobného rozkazu, doručeným súdu 31.01.2020, domáhal zaplatenia peňažnej sumy vo výške 7 239,10 eura titulom Zmluvy o postúpení pohľadávky z 19.02.2016 medzi predchodcom žalobcu, občianskym združením PUBLICUM IUVENTE, a žalovanou, ktorej predmetom bolo postúpenie pohľadávky žalovanej voči Slovenskej republike, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“) na základe Kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX - W.-K medzi SPF a MH Invest, predmetom ktorej bol aj predaj pozemkov pôvodného vlastníka XX starého otca žalovanej vo výške 12 239,10 eur pripadajúcej na žalovanú, pričom za postúpenie pohľadávky jej predchodca žalobcu zaplatil 5 000,00 eur. Predchodca žalobcu sa z odpovede SPF z 25.01.2018 doručenej dňa 02.02.2018 dozvedel o vyplatení postúpenej pohľadávky priamo žalovanej, napriek jej predchádzajúcemu postúpeniu. Keďže zaplatenie sumy 5 000,00 eur je predmetom iného konania pod sp. zn. 10C/139/2017, predchodca žalobcu si v tomto konaní uplatňuje zaplatenie rozdielu hodnoty postúpenej pohľadávky v sume 12 239,24 eura a sumy 5 000,00 eur uplatnenej v inom konaní, teda sumu 7 239,10 eura.

2. Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz sp. zn. 35Up/163/2020 dňa 18.02.2020, proti ktorému podala žalovaná dňa 05.03.2020 odpor s odôvodnením, že nárok žalobcu je v celom rozsahu nedôvodný, pretože žalovaná považuje Zmluvu o postúpení pohľadávky z 19.02.2016 za absolútne neplatnú, pretože nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom, pričom odporuje zákonu, ktorý výslovne v § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 vylúčil postúpenie tejto pohľadávky. Ďalej uviedla, že žalovaná už týmto nemá s predchodcom žalobcu akýkoľvek právny vzťah, či už zmluvný alebo zákonný a preto namieta pasívnu legitimáciu, pretože jediným pasívne legitimovaným subjektom v tomto prípade prichádza do úvahy SPF, ktorý finančné prostriedky žalovanej vyplatil.

3. Predchodca žalobcu sa vyjadril replikou z 02.04.2020 tak, že ak žalovaná argumentuje, že Zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatná, zatajila skutočnosť, že v konaní 14C/436/2016 vedenom na Okresnom súde Nitra sa domáha okrem iného aj určenia neplatnosti predmetnej zmluvy.

4. Na pojednávaní dňa 26.04.2021 sa zástupca žalovanej vyjadril, že čo sa týka nákladov žalobcu súvisiacich s objavením pohľadávky a s trovami zastúpenia, bolo rozhodnuté v konaní sp. zn. 17C/6/2019 na Okresnom súde Nitra, kde konanie bolo zastavené. Čo sa týka samotnej žaloby, má za to, že spôsob a forma, akou sa žalobca vyplatenia pohľadávky domáha, je obchádzaním zákona, a to aj v kontexte s novelou Zákona č. 180/1995, § 19 ods. 8, kde bolo uzákonené, že s pohľadávkami voči SPF, kde je SPF dlžníkom, nemožno obchodovať a prevádzať ich na tretie osoby. Čo sa týka samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky, má za to, že táto je neplatná tak, ako uviedli a bránili sa aj v obdobných konaniach, ku ktorých zamietnutiu došlo len z dôvodu, že nemajú právny záujem na tom, aby súd rozhodol o jej neplatnosti, keďže im boli vyplatené peňažné prostriedky z depozitu SPF a právny vzťah medzi stranami sporu je vysporiadaný. Namietla rovnako premlčanie v tejto veci, kedy SPF vyplatila sumu 12 239,10 eura žalovanej dňa 21.12.2016, pričom k uplynutiu objektívnej premlčacej doby prišlo dňa 21.12.2019. K subjektívnemu premlčaniu pohľadávky uviedol, že dňa 04.09.2017 vyzval žalobca žalovanú na zaplatenie pohľadávky iba približne o 200,00 eur vyššej ako v tomto konaní, ale taktiež titulom bezdôvodného obohatenia, aj keď na inom právnom základe, ale má za to, že to nie je náhoda a preto považujem túto žalobu za špekulatívnu, ako obísť zákon a dostať sa k predmetným finančným prostriedkom. Ďalej uviedol, že ak vidí vo veci žalobca bezdôvodné obohatenie a v prípade, ak vníma finančnú stratu, mal by podľa jeho názoru byť o vyplatenie finančných prostriedkov pasívne legitimovaný SPF, ktorý bol zmluvným partnerom na vyplatenie pohľadávky. Má za to, že právne vzťahy medzi sporovými stranami sú už vysporiadané a to titulom vrátenia odmeny vyplývajúcej zo zmluvy, ktorú síce OS NR predbežne posúdil ako platnú, ale právne neúčinnú, čím bolo žalobcovi vydané bezdôvodné obohatenie vo výške 5 000,00 eur a žalovanej ostala a bola vyplatená pohľadávka od SPF vo výške 12 239,10 eur, čo sa podľa jeho názoru vôbec neprieči zákonu ale práve naopak, je v súlade s jeho novelizáciou č. 153/2017, kde aj z dôvodovej správy vyplýva, že k jeho prijatiu došlo z dôvodu zabránenia špekulatívnym prevodom pohľadávok, kedy poukazuje aj na to, že žalovaná ako osoba vyššieho veku bola pri uzatváraní zmluvy v menej výhodnom postavení ako žalobca, zároveň ktorého zástupca mal finančný prospech z uzatvárania predmetných zmlúv. Tu poukazuje aj na § 575 Občianskeho zákonníka, čo v kontexte týchto okolností znamená, že záväzok postúpiť pohľadávku sa stal nemožným a zanikol, preto strany majú povinnosť si iba vydať to, čo na základe takejto zmluvy prijali, a to v tomto prípade odmenu 5 000,00 eur, ktorú žalovaná žalobcovi vrátila, čím sú všetky vzájomné záväzky z tejto zmluvy vysporiadané.

5. Zástupca žalobcu sa na pojednávaní dňa 26.04.2021 vyjadril, že má za to, že námietka premlčania mala byť v tomto konaní uplatnená už pri prvom úkone žalovanej. Zároveň z novely Zákona č. 180/1995, ustanovenia § 19 ods. 8 vyplýva, že táto bola prijatá za účelom zamedzenia prevodu pohľadávky osôb voči SPF. Taktiež, čo sa týka konania 17C/6/2019, v tomto bola žalovaná úplne iná suma netýkajúca sa tohto predmetu sporu. Nemožno podľa jeho názoru hovoriť o obchádzaní zákona, keďže Zmluva o postúpení pohľadávky bola uzatvorená ešte za platnosti pôvodného znenia zákona dňa 19.02.2016, pričom k novele došlo dňa 01.09.2017 a podľa jeho názoru je dôležité, že novela sa týkala toho, že náhradu nie je možné previesť na tretiu osobu. Aj z toho dôvodu Okresný súd Nitra prejudiciálne rozhodol, že zmluva o postúpení pohľadávky je platná. Dodal, že žalovaná do dnešného dňa nepreukázala, kedy jej bola suma 12 239,10 eura poukázaná, uvedené nevyplýva ani z odporu ani zo žiadnych listín.

6. Na pojednávaní dňa 02.07.2021 sa súd najskôr vysporiadal s návrhom na pripustenie nového žalobcu do konania na miesto pôvodného žalobcu, pričom novým žalobcom sa stalo občianske združenie PFM Nitra.

7. Na tomto pojednávaní sa zástupca žalobcu vyjadril, že podľa jeho názoru je vo veci potrebné aplikovať § 107 ods. 2 druhá časť vety Občianskeho zákonníka, pričom sa jedná o úmyselné bezdôvodné obohatenie, keďže žalovaná mala podať SPF duplicitnú žiadosť na vyplatenie peňažnej náhrady v celom rozsahu a sumu 5 000,00 eur, ako cenu za postúpenie pohľadávky, vrátila žalobcovi až v exekúcii na základe poverenia OS BB 54Ek/1144/2020 zo 06.08.2020 pričom zatajovala vyplatenie plnenia od SPF a úmyselne neodpovedala ani na výzvy, čím došlo k tomu, že od 21.12.2016 až takmer do konca roka 2020 mala nielen celé plnenie od SPF, ale aj cenu za postúpenú pohľadávku vo výške 5 000,00 eur, v

čoho dôsledku muselo prísť k viacerým civilným konaniam, aby sa žalobca dostal k ním vyplatenému plneniu. Zástupca žalovanej sa vyjadril, že namieta tvrdenie žalobcu, že by sa malo jednať o úmysel na strane žalovanej, čo odôvodňuje tým, že z celej genézy súdnych konaní vedených na OS Nitra žiaden úmysel žalovanej nevyplyval. Táto sa domáhala určenia neplatnosti predmetného právneho úkonu, pričom v samostatnom konaní si žalobca titulom ním tvrdenej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky z dôvodu zmeny relevantných právnych predpisov uplatnil zaplatenie odplaty, ktorá bola aj uhradená a zo žiadneho z predmetných konaní akýkoľvek úmysel na strane žalovanej nevyplynul. K vyplateniu plnenia zo SPF došlo z dôvodu posúdenia právneho úkonu, ktorého neplatnosti sa žalovaná domáhala a teda došlo k opravnému plneniu. Má za to, že žiaden úmysel na strane žalovanej preukázaný nebol v tomto konaní.

8. Súd vykonal na pojednávaní dokazovanie oboznámením odpovede SPF z 25.01.2018, Zmluvou o postúpení pohľadávky z 19.02.2016, výpisom z účtu žalovanej z 31.12.2016, oznámením SPF zo 17.05.2021. Súd si rovnako pripojil súvisiace spisy Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C/139/2017 a 14C/436/2016.

9. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

10. Podľa § 107 ods. 1 a 2 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

11. Podľa § 215 ods. 1, 2 CSP, súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

12. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

13. Súd konštatuje, že po preukázaní dátumu vyplatenia finančných prostriedkov žalovanej dňa 21.12.2016 (výpisom z bankového účtu žalovanej a potvrdením SPF zo 17.05.2021), ktoré malo založiť bezdôvodné obohatenie, sa stotožnil s procesnou obranou žalovanej vo vzťahu k premlčaniu, konkrétne, že žalobca si svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ak k nemu vôbec došlo, neuplatnil podľa § 107 ods. 2 OZ, časť vety pred čiarkou, v lehote 3 rokov, čoho dôsledkom došlo k premlčaniu jeho práva. Návrh na vydanie platobného rozkazu bol na Okresný súd Banská Bystrica podaný dňa 31.01.2020, pričom premlčacia lehota podľa vyššie uvedeného ustanovenia uplynula dňa 21.12.2019. Žaloba bola na súd podaná viac ako mesiac po uplynutí premlčacej lehoty.

14. Súd sa s ako prvou námietkou žalobcu musel vysporiadať s tvrdením, že k námietke premlčania došlo neskoro a žalovaná ju mala uplatniť najneskôr pri svojom prvom úkone. Takéto tvrdenie odporuje platnej zákonnej úprave a vyjadril sa k nemu aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 5Cdo/120/2009, kde uviedol, že: „Zo žiadneho ustanovenia práva hmotného alebo procesného nevyplyva, že by žalovaný musel uplatniť námietku premlčania v určitom štádiu konania; z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci.“

15. Čo sa týka námietky žalobcu, že v predmetnom konaní ide zo strany žalovanej o úmyselné bezdôvodné obohatenie súd uvádza, že toto skutkové tvrdenie žalobcu uplatnil až na poslednom pojednávaní vo veci, a to po tom, čo ho súd pred týmto pojednávaním dokonca písomne vyzval na späťvzatie zjavne nedôvodnej žaloby z dôvodu premlčania, na čo nijakým spôsobom nereagoval a argument o úmysle žalovanej predostrel súdu, ako aj zástupcovi žalovanej, až priamo na poslednom pojednávaní, pričom na predošlom pojednávaní, na ktorom zástupca žalovanej námietku premlčania uplatnil, sa vo svojom vyjadrení obmedzil iba na tvrdenie o oneskorenom uplatnení tejto námietky. Aj vo vzťahu k ďalšiemu odôvodneniu možno podľa názoru súdu uvažovať nad účelovosťou takéhoto tvrdenia žalobcu. Žalobca totiž vo svojej reakcii na poslednom pojednávaní, ktorú súdu zároveň predložil krátkou cestou do spisu aj písomne, v súvislosti s úmyslom žalovanej poukazuje v podstate iba výlučne na sumu

5 000,00 eur, ktorá (ako už bolo vyššie vysvetlené) slúžila ako cena za postúpenie pohľadávky pre žalovanú. Táto však nie je predmetom tohto sporu. Zároveň, ak žalobca poukazuje na to, že žalovaná si podala duplicitnú žiadosť smerom k SPF o vyplatenie, súd sa stotožňuje s argumentáciou žalovanej, že pokiaľ mala za to, že zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatným právnym úkonom, pričom nakoniec zmenou zákona išlo o právny úkon, ktorý aj keď by bol platný, je neúčinný, tak v podstate sa žalovaná domáhala svojho práva v medziach spravodlivosti a jej vyplatená suma zo strany SPF nemôže nijakým spôsobom zakladať bezdôvodné obohatenie najmä, ak sa domohla iba toho, čo jej patrí. Samozrejme, odplata za postúpenú pohľadávku (5 000,00 eur) mala byť, a nakoniec aj bola, žalobcovi vrátená. Súd sa takisto priklonil k tvrdeniu žalovanej, že žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, o aký úmysel sa zo strany žalovanej malo jednať a ak aj na niečo vo svojom vyjadrení poukázal, súd sa k tomu vyjadril už vyššie, pričom ani z iných konaní na tomto súde žiadne úmyselné konanie vo vzťahu k predmetu tohto sporu zo strany žalovanej nevyplýva. Rozhodne nie je bez významu ani skutočnosť, že zákonodarca zmenou zákona reagoval práve na podobné situácie, aká mala nastať aj medzi stranami sporu, kedy by žalovaná bola bývala ukrátená, ak by k zmene zákona nedošlo. Ak zmluva o postúpení ostala neúčinná a strany sporu si navzájom vrátili, čo si mali plniť, čo sa aj stalo, možno uzavrieť, že vzťahy medzi stranami sporu sú už v plnom rozsahu vysporiadané.

16. Súd musí v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia posúdiť námietku premlčania komplexne z hľadiska ustanovenia § 107 OZ a aj bez námietky účastníka z úradnej povinnosti skúmať aj to, či sa na danú vec vzťahuje trojročná alebo desaťročná objektívna premlčacia doba. Vo všeobecnosti totiž platí, že o úmysle získať bezdôvodné obohatenie je možné uvažovať vtedy, pokiaľ je získanie majetkového prospechu bez dôvodu primárnym cieľom obohateného, tiež vtedy, ak je predpokladaným vedľajším aktívom zámernej činnosti smerujúcej prioritne k dosiahnutiu iného výsledku. Platí pritom, že preukázanie úmyselného konania je na tom, kto tvrdí, že niekto iný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, že na strane obohacujúceho sa existoval takýto úmysel bezdôvodne sa obohatiť. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje, preto sa pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie podľa § 15 Trestného zákona je vybudované na dvoch zložkách - vedomostnej a vôľovej. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy. V desaťročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel (či už priamy alebo nepriamy) musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačilo by teda, keby povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba, a to aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou.

17. Vzhľadom na to, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať priamy ani nepriamy úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť, rozhodol súd v súlade so svojím vyššie uvedeným právnym názorom, ako aj zákonným rámcom tak, ako je uvedené v výrokovej časti tohto rozsudku a žalobu zamietol.

18. Keďže sa týmto rozhodnutím konanie končí, súd rozhodol aj o náhrade trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP. Pretože žalovaná bola v konaní plne úspešná, má proti neúspešnému žalobcovi podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súčasne súd poznamenáva, že nevzhladol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, pre ktoré by súd nemal žalovanej nárok na náhradu trov konania priznať. O výške trov rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre.

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 127 ods. 1 a ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.